

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 905/2025
04.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Светланае Томић Јокић, председника већа, Дијане Јанковић, Гордане Којић, Мирољуба Томића и Слободана Велисављевића, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела неовлашћено држање опојних дрога из члана 246а. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Слободана Антонића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Лозници К 545/24 од 28.01.2025. године и Вишег суда у Шапцу Кж1 77/25 од 30.04.2025. године, у седници већа одржаној дана 04.09.2025. године, једногласно је донео:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Слободана Антонића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Лозници К 545/24 од 28.01.2025. године и Вишег суда у Шапцу Кж1 77/25 од 30.04.2025. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници К 545/24 од 28.01.2025. године окривљени АА оглашен је кривим због кривичног дела неовлашћено држање опојних дрога из члана 246а. став 1. Кривичног законика и осуђен на казну затвора у трајању од 6 (шест) месеци.

На основу одредбе члана 246а став 5. у вези члана 87. Кривичног законика према окривљеном је изречена мера безбедности одузимање предмета, па је од окривљеног одузета опојна дрога „кокаин“, нето масе 0,03 грама, која се по правноснажности пресуде има уништити.

Истом пресудом обавезан је окривљени да ОЈТ у Лозници надокнади трошкове кривичног поступка у износу од 12.132,00 динара, у року од 60 дана од дана правноснажности пресуде, док је обавезе плаћања трошкова судског паушала ослобођен.

Пресудом Вишег суда у Шапцу Кж1 77/25 од 30.04.2025. године одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног и пресуда Основног суда у Лозници К 545/24 од 28.01.2025. године је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног АА, адвокат Слободан Антонић, због повреда закона из 74. став 1. тачка 1), 4) и 5) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев и укине правноснажну пресуду и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање. Предложио је да се извршење правноснажне пресуде одложи.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, је неоснован.

Бранилац у захтеву за заштиту законитости најпре указује на повреду закона из члана 74. тачка 1) ЗКП, наводима да је окривљеном АА, повређено право на одбрану, јер је исти према ставу браниоца, био неспособан да се сам успешно брани, из разлога што је зависник од опојних дрога и лечи се код психијатра, због чега је морао имати браниоца.

Поред овога, бранилац у образложењу захтева наводи да је суд на основу члана 507. став 2. ЗКП одржао главни претрес дана 28.01.2025. године, на коме је донео правноснажну пресуду, у одсуству окривљеног АА, који иако уредно позван, тога дана није приступио због одласка код лекара ради промене терапије, па како окривљени није раније саслушан пред судом већ пред ОЈТ у Лозници, то према ставу одбране, суд није имао законских могућности да окривљеном суди у одсуству, без присуства браниоца, на који начин је учињена повреда закона из члана 74. тачка 4) и 5) ЗКП.

Изнети наводи захтева за заштиу законитости нису основани, из следећих разлога:

Одредбама члана 74. ЗКП предвиђена је обавезна одбрана окривљеног у кривичном поступку, односно истима је прописано девет процесних ситуација у којима окривљени мора имати браниоца. Одредбом члана 74. тачка 1) ЗКП прописано је да окривљени мора имати браниоца ако је нем, глув, слеп или неспособан да се сам успешно брани – од првог саслушања, па до правноснажног окончања кривичног поступка, док повреда одредбе члана 74. тачка 4) ЗКП, постоји, уколико се окривљеном суди у одсуству, а окривљени нема браниоца и то од доношења решења о суђењу у одсуству, па док суђење у одсуству траје, а ова повреда из тачке 5) постоји, ако окривљени нема браниоца, а главни претрес се одржава у његовој одсутности коју је сам проузроковао – од доношења решења да се главни претрес

одржи у његовој одсутности, па до правноснажности решења којим суд утврђује престанак неспособности за учествовање на главном претресу.

Полазећи од наведеног и цитираних законских одредби, по налажењу Врховног суда, неосновано се у захтеву за заштиту законитости указује да је окривљеном АА повређено право на одбрану, истицањем да је исти приликом првог саслушања и у току целог поступка пред првостепеним судом морао имати браниоца, јер је одбрана овог окривљеног била обавезна, због околности да је исти зависник од опојних дрога и да се лечи код психијатра.

По оцени Врховног суда, ове чињенице саме по себи, не представљају у смислу члана 74. тачка 1) ЗКП, околност да је окривљени самим тим неспособан да се сам брани. Током поступка није било сумње у способност окривљеног да се сам брани, нити је то било истицано од стране окривљеног, нити је у том смислу приложена одговарајућа медицинска документација. Напротив, окривљени је приликом саслушања пред ОЈТ у Лозници давао одговоре на питања, изнео своју одбрану и активно учествовао у поступку, па није било разлога да се посумња у његову процесну неспособност за самосталну одбрану. Медицинска документација (извештаји лекара специјалиста од 29.02.2024. године и 03.03.2025. године), која је приложена у жалбеном поступку указује да се окривљени лечи и да је под терапијом и надзором психијатра, али сама чињеница да се окривљени лечи од зависности не значи аутоматски његову процесну неспособност. Таква документација је, према оцени Врховног суда, достављена у циљу правдања изостанка окривљеног са главног претреса 28.01.2025. године, односно у циљу позивања на наводну процесну ситуацију из члана 74. тачка 5) ЗКП, према којој је главни претрес одржан у његовој одсутности коју је сам проузроковао.

Из изнетих разлога, по налажењу овог суда, неосновано бранилац указује да су у конкретном случају били испуњени услови за обавезну одбрану из члана 74. тачка 1) ЗКП.

Надаље, из списка предмета произилази да се против окривљеног АА, кривични поступак водио због извршења кривичног дела неовлашћено држање опојних дрога из члана 246а. став 1. Кривичног законика, за које кривично дело је прописана новчана казна или казна затвора до 3 године, у ком смислу одбрана од стране адвоката у овом случају није обавезна, сходно члану 74. тачка 2) ЗКП.

Одредбом члана 495. ЗКП прописано је да у поступку за кривична дела за која је као главна казна прописана новчана казна или казна затвора до 8 година, примењиваће се одредбе члана 496. до 520. овог Законика, а уколико у овим одредбама није нешто посебно прописано сходно ће се примењивати остале одредбе овог Законика.

Одредбом члана 507. став 2. ЗКП прописано је да ако оптужени коме се суди за кривично дело за које је као главна казна прописана новчана казна или казна затвора до три године не дође на главни претрес, иако је уредно позван, судија може одлучити, након узимања изјаве од тужиоца, да се главни претрес одржи у одсуству оптуженог, под условом да његово присуство није нужно и да је пре тога био саслушан.

Наиме, према стању у списима, у конкретном случају били су испуњени услови за одржавање главног претреса дана 28.01.2025. године, у смислу члана 507. став 2. ЗКП, на предлог јавног тужиоца, имајући у виду да је уредно позвани окривљени, у овом поступку већ саслушан и изнео је своју одбрану, пред јавним тужиоцем ОЈТ у Лозници дана 28.10.2024. године на записнику Кт 822/24. Поред тога, окривљени је у позиву за главни претрес, на основу одредбе члана 506. став 4. ЗКП, упозорен да ће се исти одржати у његовом одсуству ако за то постоје услови из члана 507. став 2. ЗКП.

Имајући у виду наведено, окривљеном АА, супротно наводима захтева, није суђено у одсуству, у смислу члана 381. ЗКП већ је применом члана 507. став 2. ЗКП главни претрес одржан без његовог присуства, а у којој кривичноправној ситуацији није предвиђена обавезна одбрана из члана 74. ЗКП, из којих разлога су неосновани наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног којима се указује на повреду закона из члана 74. тачка 4) ЗКП.

По оцени Врховног суда, у конкретном случају не постоје ни околности које би захтевале примену члана 74. тачка 5) ЗКП. Наиме ова одредба предвиђа обавезну одбрану када окривљени сам проузрокује своју неспособност да присуствује главном претресу, а суд на основу налаза и мишљења вештака о природи и узроцима такве неспособности, донесе решење да се главни претрес може одржати (али не и завршити) у одсуству окривљеног, сходно одредби члана 383. став 2. ЗКП. Од доношења тог решења па до правноснажности решења којим се утврђује престанак неспособности, окривљени мора имати браниоца.

Међутим, у овом поступку није утврђена неспособност окривљеног да учествује на главном претресу нити је донето решење да се главни претрес одржи у одсутности окривљеног, због те неспособности, већ је главни претрес од 28.01.2025. године одржан у складу са одредбом члана 507. став 2. ЗКП, о чему је напред већ било речи, па како из медицинске документације, на коју се позива бранилац, не произилази постојање неспособности које је захтевало доношење решења у смислу члана 74. тачка 5) ЗКП, то Врховни суд налази да бранилац у поднетом захтеву неосновано исту тумачи као адекватан основ за примену наведене одредбе.

Са изнетих разлога, Врховни суд налази да правноснажним пресудама окривљеном није повређено право на обавезну одбрану из члана 74. тачка 1), 4) и 5) ЗКП, па су супротни браниоца окривљеног АА, одбијени као неосновани.

Надаље, бранилац окривљеног, као разлог подношења захтева за заштиту законитости наводи повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, међутим наводима захтева бранилац оспорава урачунљивост окривљеног, на који начин заправо чињенично противуречи стању утврђеном у изреци, што представља повреду одредбе члана 440. ЗКП, а с тим у вези указује и на повреду одредбе члана 16. ЗКП. Како ове повреде не представљају законски разлог због којег је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП

дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца због повреде закона, то се Врховни суд у разматрање и оцену ових навода није упуштао.

Из напред наведених разлога, Врховни суд је, на основу члана 491. став 1. ЗКП, донео одлуку као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник,
Андреа Јаковљевић,с.р.**

**Председник већа-судија,
Светлана Томић Јокић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић